

»Kot bi bil na stropu, na drugem planetu«

Počitnice v parku Tivoli Z izhodiščem v Muzeju novejšje zgodovine po parku in tamkajšnjih galerijah

»A vidite, kje smo? Pri hali Tivoli in pred Muzejem novejšje zgodovine Slovenije.« je Barbara Viki Šubic, vodja Centra arhitekture Slovenije (CAS), spraševala skupino osnovnošolcev, ki je v senci pred muzejem sedla v krog in se z očmi zazrla v zemljevide pred sabo. »Včeraj smo šli po tej poti in tudi danes bomo najbrž ubrali del iste poti. Priti moramo do Moderne galerije. Ali kdo vidi, kje na zemljevidu je Moderna galerija?« so bila izhodišča za nov počitniški dan s CAS v osrčju parka Tivoli.

SAŠA BOJČ
Fotografije **UROŠ HOČEVAR**

Na zastavljeno vprašanje se je v hipu javil Martin Kandus in odgovor je bil pravičen. »Bravo! Pogledajte k Martinu, Moderna galerija je ta stavba (na zemljevidu), in ko se bomo od tam vrnili, bomo z drugo barvo, kot smo včeraj, vrisali današnje pot do Moderne galerije.« jim je naročala vodnica, arhitektka Barbara Viki Šubic. Pojasnila je, da bodo morali na tej poti skozi podhod, da bodo prečkali železnico. »Včasih je bil park

Tivoli del mesta Ljubljane,« je nadaljevala, Armand Zakej Kladič pa je na to pripomnil, češ, saj je to vendar tudi danes. »To je res. Toda preden je železnica ločila mesto od parka, sta bila bolj povezana, v park je vodila pot in zato ni bilo treba v podhod. Pred galerijo boste dobili vsak svoj načrt Moderne galerije oziroma tloris. Ali vsi veste, kaj je to?« jih je spraševala, iz občinstva pa se je slišalo tako glasne »jaaa« kot »neee«. Zato je sledilo podrobnejše pojasnilo o tlorisu, ki je, kot je pravilno pripomnil Armand, »pomanjšana risba od zgoraj.«

Strop ali gnezda v krošnjah

O tlorisu Moderne galerije so v naslednjem hipu izvedeli, da je osno simetričen, kar pomeni, da če bi stavbo prerezali po sredini, bi bile obe polovici skoraj enaki. Ko je beseda nanesla na to, da je načrt zanjo naredil arhitekt Edvard Ravnikar in da so jo zgradili leta 1951, je mimogrede padla še računski naloga, ki pa je najbrž tudi zaradi razgretega ozračja rodila napačen rezultat, vendar ta razen Barbare Viki Šubic ni zmotil nikogar. »Ali res drži, da je Moderna galerija stara 56 let? Punce, ste preverile, bo držalo?« je bila spodbuda, ki jo je zares že vzela Zarja Grčar in nato z izračunom na papirju iz-

strelila pravilno starost galerije: 64 let.

»Pred galerijo bom razdelila ogledalca, za katera morate paziti, da se ne razbijejo. Držali si jih bomo pred nosom in gledali vanja in tako opazovali, kakšen strop ima galerija. Če pa greste z ogledalcem v gozd, lahko vidite, koliko gnezd je v krošnjah dreves,« je navrgla zamisel še za kakšen popoldanski potep. Zamisel je hitro naletela na plodna tla, saj se je že v naslednjem hipu zaslusalo: »Pojdimo poskusiti!« A to dopolnje je bila na vrsti naloga, da z ogledalom ugotovijo, kako je osvetljena galerija. Vodnica jim je pojasnila, da v galeriji običajno ni oken, tako da si lahko kustos, torej tisti, ki pripravi razstavo, po svoje zamisli, kako bo osvetlil kakšno umetnino, zato je na različnih koncih galerije mogoče opaziti veliko luči. »Zemljevide zložite na kup in gremo!« je bil klic na odpravo.

Kot je pojasnila, sta počitniško varstvo CAS v parku Tivoli zasnovali s Špelo Kuhar in v sodelovanju z Muzejem novejšje zgodovine Slovenije v Cekinovem gradu ter ob finančni podpori Mestne občine Ljubljana, otroci od 1. do 5. razreda pa so se te dni z največjim ljubljanskim parkom seznanili iz različnih perspektiv, od zgodovinske do krajinskoarhitekturne in arhitekturne kot tudi med spoznavanjem narave in umetnosti. Tu, sredi bujnega mestnega zelenja, je to že prejšnji teden počela skupina njihovih predhodnikov.

Tudi pri počitniškem varstvu tako kot pri delavnicah Igrive arhitekture, ki jih prirejajo vse leto, otroke zabavno in igrivo uvajajo v svet arhitekture in prostora, da bodo pozornejši na prostor okoli sebe. Vse aktivnosti so navezali na genius loci oziroma na tivolske stavbe ali bližnjo in širšo okolico tega mestnega parka. »Malce me je presenetilo, da otroci kljub temu, da živijo v Ljubljani (na območju MOL), Tivoli bolj slabo poznajo, zato smo pozornost namenili tudi orientiranju po potkah, da bi občutili razsežnosti tega območja,« je povedala Barbara Viki Šubic. Temu je bil namenjen zlasti prvi dan, ko so se odpravili proti Rožniku. Včeraj so se podali na spoznavanje Tivolskega gradu, kjer domuje MGLC, danes je na vrsti Narodna galerija, ki jo tvorijo tri stavbe, in poslušanje zvokov mesta v njeni okolici, jutri pa se bodo preizkusili še kot drevesni detektivi, ki bodo spoznavali različne vrste zelenja v bližini Cekinovega gradu. In kaj od tega jih je najbolj pritegnilo? »Če sodim po prejšnji skupini, jim je bil poleg spreho-

da z ogledali po Moderni galeriji najbolj zanimiv Tivolski grad, saj ima stavba na zunaj drugačno členitev kot v notranjosti. Fasada je razdeljena na tri dele s po tremi okni, notranji prostori pa imajo le po dve okni, sredinski pa samo vrata in to jih je zelo presenetilo,« je razlagala sogovornica na poti proti Moderni galeriji. Ko smo dospeli do kostanjevega drevoreda, je otroke opomnila nanj, saj se je z njim začela pisati zgodovina ureditve tega območja. »Najstarejši drevored je iz leta 1815. Koliko je torej star?« je vprašala najbližjo trojico fantov. »Dvesto let,« je na hitro izračunal eden od njih, drugi pa pravilno odgovoril, da so to kostanjeva drevesa. »Dobro. Zdaj gremo tukaj po senci, nato pa dol v podhod,« je začrtala nadaljevalne poti.

Na počitnicah Centra arhitekture Slovenije so se ljubljanski otroci s parkom Tivoli seznanili iz različnih perspektiv.

Po vrnitvi v Muzej novejšje zgodovine Slovenije je bilo treba z drugo barvo kot dan prej vrisati tokratno pot – do Moderne galerije.

da z ogledali po Moderni galeriji najbolj zanimiv Tivolski grad, saj ima stavba na zunaj drugačno členitev kot v notranjosti. Fasada je razdeljena na tri dele s po tremi okni, notranji prostori pa imajo le po dve okni, sredinski pa samo vrata in to jih je zelo presenetilo,« je razlagala sogovornica na poti proti Moderni galeriji. Ko smo dospeli do kostanjevega drevoreda, je otroke opomnila nanj, saj se je z njim začela pisati zgodovina ureditve tega območja. »Najstarejši drevored je iz leta 1815. Koliko je torej star?« je vprašala najbližjo trojico fantov. »Dvesto let,« je na hitro izračunal eden od njih, drugi pa pravilno odgovoril, da so to kostanjeva drevesa. »Dobro. Zdaj gremo tukaj po senci, nato pa dol v podhod,« je začrtala nadaljevalne poti.

Najprej na papirju, potem zares

Kmalu zatem je skupina že posedla v senco na desni strani od vhoda v Moderno galerijo. »Veste, kje sedimo? Naredite tam pikico, da boste vedeli, kje smo sedeli. Tukaj je vhod v galerijo, in ko se odpravite vanjo, si želite pogledati vse slike, kipe ..., zato boste zdaj na tlorisu s svinčnikom zarisali svojo pot tako, da boste pogledali vse eksponate, potem pa bomo to zares storili,« jim je naročila, preden so se razdelili v pet skupin. Z

Barbaro Viki Šubic je ostalo pet fantov.

Galerija je prinesla dobrodošlo ohladitev. »Začnimo tukaj desno. Ogledalo si postavite takole pred nos in opazujete, kaj vidite. O tem, kar boste videli, mi boste povedali zunaj. Opazujte, ali ima galerija okna, luči, kakšno svetlobo ima ... Nima povsod luči, nekeje ima okna, drugje so zastrta,« jim je naročala.

Ko so se sprehodili prav po vseh prostorih in tako opravili nalogo, ki so jo najprej rešili na risbi tlorisa, so se posedli v avli, da bi povzeli vtise. Svoje doživljaje so hiteli razlagati tudi v novinarski snemalnik. »Kaj se je videlo?« »Luči, reflektorje, tam, kjer so bili kakšni. Ko gledaš v ogledalo, misliš, da si na stropu, na drugačnem planetu,« je videno opisoval 9-letni Niko Nolim. Tudi mlajši Sun Šajn Bogataj, ki bo čez dva meseca stopil v drugi razred, je povedal, da se mu je zdelo, kot da bo padel na strop. »Te je bilo kar malo strah, ne?« sem opazila. »Saj je bilo vse!« je dejal brez kančka zadrege, potem pa Nika, ki ga je spoznal šele te dni, predstavil kot svojega najboljšega prijatelja. Enako je Sun Šajna opisal Niko, s čimer sta nevede potrdila tudi ugotovitve vodnice, da otroci kljub različni starosti in ne glede na to, da se prej niso poznali, hitro začnejo delovati kot ubrana skupina.

Tudi Blažu Čuki je bilo strašljivo, saj se mu je pri gledanju v ogledalo zdelo, kot da bo padel v prepad, opazil pa je tudi veliko televizij (na razstavi NSK od Kapitla do Kapitla. Neue Slowenische Kunst, op. p.), kar ga je spomnilo na kino. »Najbolj grozno pa je bilo, ko smo šli skozi vrata, ker smo videli stebriček na stropu in se nam je zdelo, kot da se bomo spotaknili in padli,« sta k temu dodala še Niko in Aljaž Žugič Jehart. Tudi dekleta so s podobnimi besedami opisali Nikolina Bulc in Brina Kremžar.

»Kakšna je torej galerija in zakaj ima bele stene?« »Jaz vem! Zato, ker so slike pisane, in če bi bile pisane tudi stene, se slik ne bi videlo,« je odgovoril Aljaž. »Tako je. Prostor v galerijah je običajno nevtralen, da ga vsak kustos lahko opremi po svoje, s predmeti, ki jih predstavlja, in njihovo pravilno osvetlitvijo. Kakšna pa so tla? So pisana?« je nizala vprašanja Barbara Viki Šubic. »Lesena in rjava,« je dejal Niko. »Ja, prav tako so nevtralna, taka, da jih ne opazimo,« mu je pritrdila. »Lahko bi bila tudi steklena,« se je zaslusil še dekliski glas. »Lahko pa bi bil tudi kamen,« je rekla Barbara. Fantje so sklenili misli, da je to zato, da slike bolj izstopajo. To pa je bilo tudi dovolj za otroke, da so počitniško dopolnje. Bil je čas za malico v senci tivolskih kostanjev.